

Kuva: Katja Raatikainen

Luonnehdinta

Luontotyyppiin 'siniheinäniityt' sisällytetään Suomessa lupikkaniityiksi kutsutut kalkkivaikutteiset kosteat niityt. Luonnehtijalaji näillä niityillä on lupikka, mutta niillä tavataan monia muitakin harvinaisia ja uhanalaisia lajeja. Kasvupaikan kosteus voi vaihdella vuoden mittaan ja maa voikin olla melko kuiva heinä-elokuussa. Maaperä on lupikkaniityillä yleensä ohut, eivätkä niityt kestä pitempiä aikaista tulvaa.

Runsaslajisimpia kosteat lupikkaniityt ovat silloin, kun niitä laidunnetaan ja/tai niitetään. Soistuvilla alueilla esiintyy lupikan lisäksi tyypillisesti myös jauhoesikkoa. Tyypillisen lupikkaniityn lajistoa ovat lupikan ja jauhoesikon lisäksi mm. siniheinä, jokapaikansara, luhtamatara, solmuvihvilä, käärmeenkieli ja vilukko.

Luontotyypin edustavuuden kannalta keskeisiä piirteitä ovat pensoittumisen vähäisyys, monilajisuus, pienruohojen runsaus ja luontotyypille luonteenomaisten lajien esiintyminen.

Levinneisyys

Kalkkivaikutteisia kosteita niittyjä esiintyy Suomessa harvinaisena hyvin pienellä maantieteellisellä alueella. Nykyisin niitä esiintyy Ahvenanmaalla siellä, missä maaperä on kalkkipitoinen eli lähinnä maakunnan länsiosissa. Aiempi esiintyminen on ollut nykyistä laajempaa etenkin Ahvenanmaalla, mutta oletettavasti myös muualla lounaisessa saaristossa. Entisen Houts-

karin alueella (nykyinen Parainen) sijaitsevalla Jungfruskärillä tavataan myös lupikkaniittyä.

Nykytila ja uhkatekijät

Kalkkivaikutteiset kosteat niityt vaativat laidunnusta, niittoa ja raivausta säilyäkseen avoimina ja lajistoltaan tyypillisinä. Kalkkipitoisia kosteita niittyjä oletetaan olleen 1950-luvulla karkeasti arvioiden noin 200–400 hehtaaria, josta arvioidaan olevan jäljellä vain 10–20 prosenttia. Luontotyypille ominaisen kosteuden ja ravinteisuuden takia umpeenkasvu alkaa melko nopeasti, kun laidunnus tai niitto loppuu. Laidunnuksen ja niiton päättymisestä aiheutuvan umpeenkasvun merkitys onkin korostunut, kun taas pello-raivaus, joka on ollut merkittävin syy vähenemiseen, ei enää ole yhtä merkittävä uhka. Kalkkivaikutteiset kosteat niityt sijaitsevat usein alueilla, joihin on kohdistunut ja kohdistuu monia maankäytön muutospaineita, kuten rakentamista. Lupikkaniittyjen uhkana ovat vielä jossain määrin ojitukset, rehevöityminen ja metsittäminen.